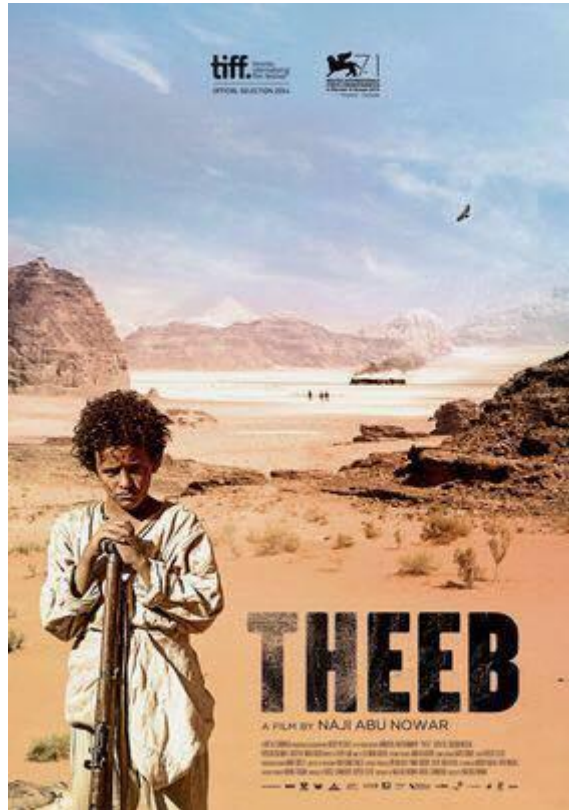

چاوپیکهوتن له گه ل دهرهینهری فیلمی گورگ (زیئب)
پالیوراوی ئوسکار و بهفتا بو باشترین فیلمی بیانی

عەلی موسەوی

له فارسییهوه: ژیار هۆمهەر

دهرهینهری لاوی ئوردەنی (ناجی ئەبوو نەوا) بە یەکهەمین درێژە-فیلم، بە ناوی گورگ (زیئب) ههنگاویکی سهت سالیی ناوه؛ ئەمه رووداویکه، که له تهمەنی زۆربهی دهرهینهره لاوهکاندا روونادات.

زیئب، چیرۆکی دوو برای عەرەبی سارانشینە، له گه ل کابرایهکی ئینگلیزی گوماناوی، به سه رهاته که یان له سهروهختی چیکردنی هیللی ئاسنینه له حکومهتی عوسمانیی ئوردوندا. دهرهینانی زیئب، وهک تیکهه لکیشانی فیلمه کلاسیکیهکانی ویسترنه، چهشنی گریدان (جۆن فۆرد) ه له گه ل فیلمه هه ماسییهکانی (دهیقد لین) و (ئاکیرا کوروساوا). زیئب، له فیستیقالی سینهمایی (نیو هورایزنی فینیزیا) دا خهلاتی باشترین دهرهینهری به دهستهینا، پاشان له فیستیقالی سینهمایی ئەبووزهبیدا، خهلاتی فیپرئسی بو باشترین فیلمی خهیالی و خهلاتی باشترین فیلمی جیهانی عەرەبی به دهستهینا. به لام گرینگترین دهستهوتی زیئب گهیشتنیهتی به لیستی کۆتایی پالیوراوانی ئوسکار و بهفتا بو باشترین فیلمی بیانی ئەمسال. له فیستیقالی ئەبووزهبیدا ههلیکمان بو رهخسا تا له گه ل ئەم دهرهینهره لاوه ئوردونیهدا، که ئینگلیزی له زمانی دایکی باشتر دهزانیت،

وتووئیژیک ساز بدهین. ناجی ئەبوو نەوار، لاییکی زۆر بە ئەدەب و پووخواشە، کە وا دیارە ئەم سەرکەوتنە زووێ بە دەستی هیناوە، شایەنیەتی.

پرسیار: فیلمیکی ناوازه و چاوه‌رواننەکراو بوو. بیروکە ی ئەم فیلمە لە کوێو سەری هەلدا؟

ناجی ئەبوو نەوار: لە دوازدە سالییدا «حهوت ساموورایی» یەکەم بینی و ئاشقی بووم، بەلام ئەو کاتە لە ئوردون بووم و نەمدەتوانی فیلمەکانی تری کورۆساوام دەست بکەویت. کاتیک بۆ خویندنی زانستگە هاتم بۆ لەندەن، هەرچی فیلمیکی کورۆساوام دەست بکەوتایە، حەپەلووشم دەکرد. زۆرم حەز لە سانجورۆ و یۆجیمبو بوو، هەرودها فیلمەکانی جۆن فۆردیش دلخوازی من بوون. بۆم دەرکەوت کولتوری عەرەبی سارانشین و میژووی ئەو گوشەیهی دنیا، بە تاییبەت شوپشی عەرەب، گەر سوودی لیوهربگیریت، چیرۆکیکی حەماسیی جوانی لیدەردەچیت.

یەکەمین سیناریۆ، کە نووسیم؛ ویسترنیکی عەرەبی خیلەکی بوو، بەلام زۆر قۆر دەرچوو بوو! دوازدە سال دوا ئەو، جیبەجیکار و هاوکارەکەم لە سیناریۆنوسیندا (باسل غەندوور) سیناریۆی بۆ کورتەفیلمیک نووسیوو سەبارەت بە دوو برای عەرەبی خیلەکی، کە بۆ راو ملی بیابان دەگرنەبەر و تووشی کارەساتی نەخوازارا و دلته‌زین دەبنەو. کرۆکی سەرەکی سیناریۆکە باس لە پێوەندی توندوتۆلی ئەم دوو برایە دەکرد لە چوارچێوەی درامیکدا، کە لەبارە ی هۆگرییەو بوو. من بیرم لێی کردەو: ئەها! شیوازی دەرھینانی فیلم ئاواهیە؛ پاشان دەستمان کرد بە لیکۆلینەو. لە راستییدا بنج و بناوانی ئەم فیلمە دەگەریتەو بۆ ماوە ی سالیک ژیانمان لەگەل عەرەبی خیلەکی لە باشووری ئوردون؛ بە گویگرتن لەو بەسەرھاتانە ی دەیانگێرایەو و تیکەلبوون بە کولتورەکەیان. ئەنجامەکە ی فیلمیکی لیدەرچوو، کە لەسەر شاشە دەبینن. بیرو سەرەکی سیناریۆکە، هی باسل بوو، بەلام چیرۆکە راستەقینەکە لە عەرەبە سارانشینەکانەو وەرگیراوە.

پرسیار: پیش زیئب، چەند فیلمی ترت بەرھەم هینابوو؟

ناجی ئەبوو نەوار: کورتەفیلمیکم بەرھەمھینابوو بە ناوی مردنی شەرڤانیک، سەبارەت بە یەکەمین یاریزانی بۆکسینگی ئوردونی بوو، کە بەشداری لە ئۆلۆمپیکدا کرد. ریک پیش ئۆلۆمپیکی ئاتیینا، کۆمەلیک خویری و سەرسەری شەری پیدەفرۆشن لەسەر جادە و سەرئەنجام بۆ پاریزگاراییکردن لە خۆی، دووانیان لیدەکوژیت. ژمارە ی ئەوان حەوت کەس بوو و لە چەند لاوہ چەقوی لیدەوہشینن؛ ئیدی ئەو هەولی دەدا بە زیندووی دەرچیت، لەبەرئەوہ ی قارەمانی بۆکسینگ بوو، دەیتوانی بە بۆکسینگ تەختی ئەرزیان بکات. ئەویان زیندانی کرد، ئۆلۆمپیک و لەدایکبوونی کورەکە ی لە کیس چوو،

به لّام دواتر ليخوشبوونی بۆ ده رچوو. فيلمه كهی من، له بارهی ئەم تراژیدیایه و ئەو رۆژهیه، كه تییدا روودهدات، ههروهها سهبارهت به توورپهیییه له كایهی وهرزش و توورپهیییه له سهه شه قامدا.

ناجی ئەبوو نهوا، له بارهی فيلمه كهی ده دویت

پرسیار: له كوئێ فیلمسازیی بوویت؟
ناجی ئەبوو نهوار: من به شیوهیهکی ئەكادیمی فیلمسازیی نه بووم، چونكه خویندنگهی فیلمسازیی زۆر گران بوو! له سهههتای كارمدا، له ریکخراویکی به رهه مهینانی فیلمدا چایچی بووم. واته چا و قاوهم دهگیرا. دواتر ورده ورده دهستم کرد به ده رهینانی فیلمی به لگه نامهیی و له م کارانه. شهوانه کاتیک کاره کهم تهواو ده بوو، دهستم ده کرد به نووسین، ئەم فیلمنامه نه بوونه هۆی وهرگیرانم له لقی رۆژه لاتێ ناڤینی ریکخراوی ساندنس. ئەم کاره م هه موو ژيانمی گۆری، ئیتر به ره به ره درێژه م به نووسین و فیروون دا.

پرسیار: ئیوه ده لێن (نووسین)، به لّام فیلمه كه تان له لایه نی بیننه کییه وه زۆر به هیزه: دیاره كه لکتان له وایدسکرین وهرگرتوه، لیکچوونیک له گه ل ویسترنه کانی کلاسیک و کورۆساوا به دی ده کریت. ئاخۆ پێشینه یه کتان هه بوو له وینه گرتن و فیدیوگرتندا؟
ناجی ئەبوو نهوار: نا، فیدیوگریکی سه رسورهینه رم هه بوو (وولفگانگ تایله ر). له ماوه ی دوورودریژی مانه وه مان له لۆکه یشنه کان، ئاشنایی به نه ریت و شیوازی ژيانی عه ره به خیله کییه کان، له ماوه ی یه ک ساله ی له گه لیاندا به سه رم برد، بووه هۆی وهرگرتنی ئەزموونی پێویست. ئەمانه بوونه هۆی ئەوه ی، كه بزانی کامیراکه له کویدا جیگیر بکه ین و چیرۆکه که چۆنی بگیری نه وه.

پرسیار: ئایا لیکۆلینه وه ی زۆرتان کردوه سه بارهت به م ماوه تایبه ته له میژووی ئوردون؟ چۆن باکگراوه ندی میژووی فیلمه که تان ریکخست؟

ناجی ئەبوو نەوار: من زانیاری زۆرم ھەبوو لەبارەى میژووی شوپشی عەرەب و دواپۆژەکانی ئیمپراتۆریەتی چوارسەت ساڵە و دانانی ھیلی ئاسنین، بەلام ھەمدیسانەوہ زیاترم خویندەوہ لەسەریان. باوکم میژووناسە، ئیدی من لەگەل ئەم شتانەدا گەورە بووم. بەشی سەرەکی لیکۆلینەوہکەمان لە ریگەى پەیداکردنی وینەى پیوہست بە ژیانى عەرەبە سارانشینەکانەوہ بوو: چى دەبەردەکەن، چ چەکیکیان پیوہوہ، ئینگلیزەکان چ پۆلیکیان ھەبووہ؛ گەرین تاوہکو ھەموو ئەو شتە جیاوازانەى لەو زەمانەدا ھەبوون بەدەستیان بەینین. ھەلبەت لیکۆلینەوہى سەرەکی، چوون و ژیانمان بوو لەگەل عەرەبە سارانشینەکان بۆ گەلالەکردنی زانیاری لەسەر دابونەریتەکانیان، تا بەشیوہیەکی راست و دروست ژیانمان بکەین بە فیلمیک. ھەرۆھا جاروبارە ھەندیک شتمان دەدۆزیوہوہ؛ بۆ نمونە، کەسایەتی پیاوہ ئینگلیزییەکەى ناو فیلمەکە لەسەر لیکۆلینەوہیەکم نووسراوہ، کە بە ھۆیەوہ تووشى دوو ئەفسەرى ئینگلیزی ھاتم، کە زۆر سەرنجراکیش بوون لام، بە تاییەت یەکیکیان، کە لۆرینسى عەرەبستان لەبارەىوہ نووسیووی: "کۆلۆنیل نیوکامب ھەرۆک ئاگرە، دۆست و دوژمن بە یەکەوہ دەسووتینیت."

پرسیار: ئەم فیلمە لە فیستیقالەکاندا زۆر سەرکەوتوو بوو. ئەمە چ کاریگەرییەکی لە سەرتان ھەبووہ؟

ناجی ئەبوو نەوار: ھەموو ژیانى گۆرى، بە ئاقاریکی شیتانەیدا بردوہ! لە ماوہى دوو مانگی رەبەقدا، ژیانى من لە ریتمیكەوہ چووہ سەر ریتمیكى دى، ئەزموونىكى شیتانە، گەرچى پڕچیژ بوو. ھەرۆھا زۆر لە دەرگەکانیش بە روومدا کرانەوہ. بەلام لە ئائىستادا خەرىکم خۆشى لە سەیرکردنى فیلم لەگەل بینەران دەبینم و گەورەترین چیژ لەلام دیتنى کاردانەوہى بینەرانە بەرانبەر بە فیلمەکە. ھەلبەت باش دەزانم ھىشتاکە رییەکی دوورودرێژم لە بەردەمدایە، دەبیت شیلگیرانە ھەول بەدەم و ئەزموون و زانیاری کۆبکەمەوہ، دلنایبەمەوہ، کە لە لایەنى فیلمسازییەوہ گەشە دەکەم. من بەم ھاندان و خەلاتانە دلم ئاو ناخواتەوہ، تەواوى تەرکیزم لەسەر پیگەیانندن و باشتەرکردنى خۆمە.

پرسیار: ھەلبەت بۆ فیلمى داھاتووتان، چاوەروانییەکی زۆرتان لىدەکریت! ناجى ئەبوو نەوار: ئەرى، وابزانم دەبیت ماوہیەک دیار نەمىنم تاوہکو خەلکى من لە بىر بکەن!

پرسیار: ئایا ھۆلیوود لىیان نەپرسیوویت؟

ناجى ئەبوو نەوار: ئىستاکە بەرپۆبەرى کارم ھەيە. ھەرۆھا لە لەندەن دانىشتنى دلخۆشکارم لەگەل فیلمسازە ئىنگلیزەکاندا ھەبووہ. لە سەرەتاکانى ۲۰۱۶ یشدا دەچم بۆ لۆس ئانجیلۆس تاوہکو چاوم بە کۆمپانىاکانى فیلمسازى ئەمەریکایى بکەویت، ئەمە بۆ

من شتیکی زۆر خوۆشه. به لام له ئیستادا دهستم کردوووه به کارکردن له سههه دوو
پروژه، ئیدی هه موو هوشوگوشم له سههه کارهکانی ئیستام چر کردوووه تهوه.

سهه چاوه:

گفتگو/ ۲۰۱۵-گفتگو-با-کارگردان-فیلم-ذیب،-نا (<http://cine-eye.org>)